

การพิจารณาโดยไม่มีตัวจำเลยในคดีอาชญากรรม

จิรวรรณ ประยูรพิรุณ*

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธานี วรรณ*

บทคัดย่อ

พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีอาชญากรรม พ.ศ. 2550 มาตรา 12 ซึ่งกำหนดบทบัญญัติเกี่ยวกับวิธีพิจารณาคดีในศาลชั้นต้นไว้ เพื่อให้ศาลได้พิจารณาคดีอาชญากรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถสืบพยานโดยไม่มีตัวจำเลยได้ ซึ่งแตกต่างไปจากหลักเดิมของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญานั้นจากการศึกษา ผู้เขียนเห็นว่าเมื่อนำพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีอาชญากรรม พ.ศ. 2550 มาใช้บังคับนั้นทำให้เกิดปัญหาส่งผลกระทบต่อสิทธิของจำเลยในการพิจารณาคดีความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรม แต่ด้วยเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีอาชญากรรม พ.ศ. 2550 มุ่งเน้นการนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษให้ได้ เพื่อกำจัดขบวนการค้ายาเสพติดให้หมดสิ้นไป โดยคำนึงถึงประโยชน์ของประชาชนส่วนรวมเป็นหลัก และเป็นการสร้างความเชื่อมั่นว่าปัญหาอาชญากรรมจะลดน้อยลงและหมดสิ้นไปในที่สุด ผู้เขียนจึงเห็นว่าเป็นการสมควรและสมเหตุสมผลในการพิจารณาคดีโดยไม่มีตัวจำเลย แม้ว่าจะกระทบต่อสิทธิของจำเลยในการเผชิญหน้าพยานและถามค้านพยานก็ตาม ฉะนั้น การสืบพยานโดยไม่มีตัวจำเลยในมาตรานี้เป็นการบัญญัติไว้เพื่อลงโทษจำเลยที่หลบหนีหรือจงใจไม่มาศาล แต่สำหรับกรณีที่จำเลยมิได้มีเจตนาดังกล่าว ก็สมควรได้รับการคุ้มครองโดยมีการกำหนดมาตรการหรือหลักเกณฑ์ที่เหมาะสมเพื่อให้โอกาสจำเลยในการนำพยานหลักฐานเข้าสืบว่าตนมิได้มีเจตนาหลบหนีหรือจงใจไม่มาศาล และสามารถที่จะนำพยานหลักฐานเข้าสืบหักล้างพยานที่มีการสืบพยานโดยไม่มีตัวจำเลยได้ อันเป็นการคุ้มครองสิทธิของจำเลยที่มีได้หลบหนีหรือจงใจไม่มาศาล ให้ได้รับการคุ้มครองตามสิทธิการเผชิญหน้ากับพยานและการถามค้านพยาน

ดังนั้น การสืบพยานโดยไม่มีตัวจำเลยในคดีอาชญากรรม ผู้เขียนเห็นว่าในกรณีที่จำเลยหลบหนีและศาลใช้ดุลพินิจสืบพยานโดยไม่มีตัวจำเลยได้เฉพาะพยานที่ยากแก่การนำมาสืบในภายหลังนั้น ควรจะมีการจำกัดการใช้ดุลพินิจเพียงใด หรือกำหนดมาตรการเพื่อคุ้มครองจำเลยในกรณีที่จำเลยมิได้มีเจตนาหลบหนี แต่ไม่สามารถเข้าร่วมในกระบวนการยุติธรรมอันเกิดจากเหตุสุดวิสัย ถูกข่มขู่หรือบังคับ หรือกรณีอื่นใดอันมิใช่ความผิดของจำเลยเองว่าอย่างไรจึงจะเป็นการอำนวยความยุติธรรม ไม่กระทบต่อสิทธิของจำเลยในการพิจารณาคดี และบังเกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการพิจารณาคดีด้วยความเป็นธรรม

* นักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

** ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ABSTRACT

The Drug Enforcement Procedure Act, BE 2550 (2007), Article 12, provides for the provisions on the method of trial in the Court of First Instance. The objective is to allow the court to effectively adjudicate the case without the defendant, which is different from the original of the Criminal Procedure Code. The study found that when the Drug Enforcement Act BE 2550 came into force, the problem affected the defendant's right to trial of drug offenses. The intent of the Drug Enforcement Act BE 2550 is to focus on punishing the offender to eliminate the trafficking of drugs for the benefit of the general public and to ensure that the drug problem is reduced and finally lost. The author is of the opinion that it is reasonable and reasonable to bring about fairness in litigation. This will affect the defendant's right to confront the witness and to question the witness. Therefore, the testimony without the defendant in this section was done to punish the defendant who escaped or deliberately did not come to court. The defendant, who did not intend, should be protected by a set of rules that allow the defendant to bring evidence to prove that he or she has not escaped or deliberately not come to court. The defendant is able to bring evidence to the detainee witnessed without a defendant, which protects the rights of defendants who did not escape or deliberately not come to court to be protected by the right to confront the witness and witness testimony.

Therefore, without a defendant in the narcotics case, the defendant can escape the court without the defendant's judgment. Especially late witnesses should be restricted to using discretion or measures to protect the defendant if the defendant does not intend to escape. It cannot participate in the justice process due to force majeure, intimidated or forced or any other case not caused by the defendant's own fault. It does not affect the defendant's right to a trial and the highest efficiency in judicial proceedings.

The problem of the provisions of the above law, the author considers that in order to solve the problem arising from the enforcement of this law. There should be an amendment to The Drug Enforcement Procedure Act, Section 12, as follows.

1. Should have rules to give the defendant who did not intend to escape or deliberately not come to court to be protected. The rules should allow the defendant to bring evidence that he did not escape or deliberately not come to court and be able to bring evidence to clear the witness without the defendant.

2. Should more Section 12, Paragraph 2 "the defendant came to the trial. The court has the power to bring witnesses without the defendant to evidence other witnesses in the conviction of the defendant.

3. The court should set the scope of the court's discretion and set clear criteria for using the witness's power without the defendant. Because of the behind-the-counter considerations, the defendant has a detrimental effect on the defendant's rights in the trial process, and there may be some doubt that the trial process is not elegant.

1. บทนำ

วิทยานิพนธ์นี้จัดทำขึ้น โดยมีความมุ่งหมายในการศึกษาถึงแนวคิด ทฤษฎี สภาพปัญหา ข้อบกพร่อง อันเกี่ยวกับการพิจารณาและสืบพยานโดยไม่มีตัวจำเลยในคดีอาญาเสด็จตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีอาญาเสด็จ พ.ศ. 2550 ซึ่งผู้เขียนเห็นว่ากฎหมายดังกล่าวยังคงมีปัญหาในการดำเนินกระบวนการพิจารณาและสืบพยานที่อาจส่งผลกระทบต่อสิทธิของจำเลย นอกจากนี้ผู้เขียนยังศึกษาและเปรียบเทียบเกี่ยวกับการพิจารณาและสืบพยานในคดีอาญาเสด็จระหว่างกฎหมายไทยกับกฎหมายของฝรั่งเศส และสหรัฐอเมริกา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายของไทยเพื่อให้การคุ้มครองสิทธิของจำเลยในคดีอาญาเสด็จเกิดประสิทธิภาพมากที่สุด

การดำเนินกระบวนการพิจารณาและสืบพยาน เป็นการค้นหาความผิดหรือความบริสุทธิ์ของจำเลย ซึ่งหลักการในการสืบพยานตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของไทย มีหลักว่า “การพิจารณาและสืบพยานในศาลต้องกระทำโดยเปิดเผยต่อหน้าจำเลย” (มาตรา 172 วรรคหนึ่ง) ซึ่งถือเป็นหลักทั่วไปในการสืบพยานในคดีทุกประเภท เป็นหลักคุ้มครองสิทธิของจำเลยในการต่อสู้คดีได้อย่างเต็มที่ เปิดโอกาสให้จำเลยได้ทราบข้อเท็จจริงและรายละเอียดต่าง ๆ ในการพิจารณา เตรียมพยานหลักฐานในการต่อสู้คดี สิทธิของจำเลยในการเผชิญหน้ากับพยานบุคคลที่เบิกความ เพื่อให้พยานไม่กล้าเบิกความปรักปรำจำเลย

แม้หลักการพิจารณาและสืบพยานต่อหน้าจำเลยตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญานั้น จะถือเป็นหลักทั่วไปของการสืบพยานก็ตาม แต่มีใช้บังคับว่าศาลต้องพิจารณาต่อหน้าจำเลยเสมอไป ตามบทบัญญัติมาตรา 172 วรรคหนึ่ง ตอนท้ายที่ว่า “เว้นแต่กฎหมายจะบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น”¹ ซึ่งถือได้ว่าการสืบพยานลับหลังจำเลยนั้นสามารถกระทำได้ต่อเมื่อ มีกฎหมายบัญญัติยกเว้นไว้เท่านั้น

พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีอาญาเสด็จ พ.ศ. 2550 มาตรา 12 ได้สร้างหลักเกณฑ์การพิจารณาและสืบพยานโดยไม่มีตัวจำเลยขึ้นใหม่ ซึ่งแตกต่างไปจากหลักเดิม ดังนี้ “ในคดีความผิดเกี่ยวกับอาญาเสด็จซึ่งจำเลยมีทนายความ ถ้าปรากฏว่าจำเลยจงใจไม่มาศาลหรือหลบหนี และมีความจำเป็นเพื่อให้พยานหลักฐานสูญหายหรือยากแก่การนำมาสืบในภายหลัง เมื่อศาลเห็นเป็นการสมควรก็ให้ศาลมีอำนาจสืบพยานหลักฐานลับหลังจำเลย แต่ต้องให้โอกาสทนายความของจำเลยที่จะถามค้านและนำสืบหักล้างพยานหลักฐานนั้นได้” ซึ่งหลักดังกล่าวนี้ ถ้ากรณีจำเลยสละการใช้สิทธิทางศาลโดยจงใจไม่มาศาลหรือหลบหนีถือว่าเป็นความผิดของ

---

¹ คณิต ฒ นคร, “พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา,” (ฉบับที่ 15), พ.ศ. 2527,” วารสารนิติศาสตร์, ปีที่ 15, ฉบับที่ 4, น. 2(2528).

จำเลยเอง จึงเป็นการสมควรสืบพยานหลักฐานลับหลังจำเลยได้ เพื่อประโยชน์ของประชาชนส่วนรวม และสร้างความเชื่อมั่นว่าปัญหาเสพติดจะลดน้อยลงและหมดไปในที่สุด แต่จากกรณีนี้ผู้เขียนเห็นว่าอาจทำให้กระบวนการพิจารณาไม่สง่างาม เป็นการละเมิดสิทธิของจำเลยในการเผชิญหน้าและถามค้านพยาน

แต่ด้วยเนื่องจากคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดเป็นคดีอาญาที่มีความซับซ้อนและส่งผลกระทบต่ออย่างรุนแรงต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน ความมั่นคงของประเทศ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ระบบเศรษฐกิจ มีลักษณะของเครือข่ายเป็นองค์กรอาชญากรรม มีบุคคลหลายฝ่ายเข้ามาเกี่ยวข้องและ มีความซับซ้อนของกระบวนการ จึงเป็นการสมควรนำหลักเกณฑ์การพิจารณาและสืบพยานลับหลังจำเลยดังกล่าวมาใช้เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาความเสพติดต่อไป

ส่วนในกรณีที่จำเลยมิได้จงใจหลบหนีหรือไม่มาศาล อันเกิดจากเหตุสุดวิสัย ถูกข่มขู่หรือบังคับหรือกรณีอื่นใดซึ่งมิใช่ความผิดของจำเลยเองนั้น ผู้เขียนเห็นว่าสมควรที่จะมีหลักเกณฑ์หรือมาตรการเพื่อคุ้มครองสิทธิของจำเลยในการนำพยานหลักฐานเข้าสืบหักล้างพยานที่มีการสืบโดยไม่มีตัวจำเลยได้เพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิของจำเลยที่ได้มีเจตนาหลบหนีหรือจงใจไม่มาศาลให้ได้รับการคุ้มครองตามสิทธิการเผชิญหน้ากับพยานและถามค้านพยาน

2. หลักการพิจารณาและสืบพยาน

2.1 หลักการพิจารณาและสืบพยานคดีอาญา

การพิจารณาคดีและสืบพยานประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 172 วรรคหนึ่ง ได้วางหลักในการพิจารณาคดีไว้ว่า “การพิจารณาและสืบพยานต้องกระทำต่อหน้าจำเลย” ทั้งนี้ เพื่อเป็นหลักประกันในการคุ้มครองสิทธิของจำเลยในการเผชิญหน้ากับพยานและสิทธิในการถามค้านพยานฝ่ายปรักษ์ หากการพิจารณาคดีมิได้กระทำต่อหน้าจำเลย จะส่งผลกระทบต่อการรับฟังพยานหลักฐานของศาล และเป็นการพิจารณาคดีที่มีข้อขัดแย้งกฎหมาย ซึ่งโดยหลักปฏิบัติ ศาลไทยถือหลักการพิจารณาคดีต่อหน้าจำเลยอย่างเคร่งครัด เว้นแต่ที่กฎหมายบัญญัติให้ศาลพิจารณาคดีลับหลังหรือพิจารณาโดยไม่มีตัวจำเลยได้”

ในการพิจารณาคดีอาญา หลักการพิจารณาและสืบพยานต่อหน้าจำเลย เป็นหลักสำคัญประการหนึ่งที่คุ้มครองสิทธิของจำเลยในการเผชิญหน้ากับพยาน เหตุผลสำคัญในการพิจารณาคดีต่อหน้าจำเลย

ประการแรก คือ เพื่อให้จำเลยสามารถรับทราบถึงพยานหลักฐานต่างๆ ที่ได้นำสืบในชั้นพิจารณา และสามารถนำสืบหักล้างได้

ประการที่สอง คือ เพื่อให้พยานที่เบิกความต่อหน้าจำเลยให้การตามความเป็นจริง ทั้งนี้ เนื่องจากการเบิกความปรักปรำจำเลย และจำเลยมีสิทธิถามค้านได้³ หากการพิจารณาคดีไม่ได้กระทำต่อหน้าจำเลย

² กู้เกียรติ เมืองสง, การพิจารณาคดีลับหลังจำเลย, (ม.ป.ท: ม.ป.พ, 2550), น. 7.

³ ณรงค์ ใจหาญ, หลักกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เล่ม 2, พิมพ์ครั้งที่ 3 (ม.ป.ท: ม.ป.พ, 2547), น. 102-

ซึ่งบุคคลใดบุคคลหนึ่งอาจถูกพิพากษาให้ได้รับโทษทางอาญา โดยไม่ทราบมาก่อนว่าตนถูกฟ้องร้องเป็นคดีในศาล และไม่มีโอกาสที่จะต่อสู้คดีและคัดค้านพยานหลักฐานต่าง ๆ นอกจากนี้สิทธิในการพิจารณาคดีต่อหน้าจำเลยได้บัญญัติขึ้นเพื่อช่วยสนับสนุนบทบาทของการพิจารณาคดีในการสืบหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำความผิดเพื่อให้เกิดความน่าเชื่อถือของพยานหลักฐานที่น่าสืบยันจำเลยและถือเป็นมาตรการในการตรวจสอบพยานหลักฐาน และทำให้จำเลยมีสิทธิได้รับการพิจารณาโดยเปิดเผยในทุกขั้นตอนของการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีอาญา

2.2 หลักการพิจารณาคดีและสืบพยานคดีอาญาเสพติด

ในปัจจุบันประเทศไทยมีกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดที่บังคับใช้อยู่ไม่น้อยกว่า 10 ฉบับ โดยกฎหมายดังกล่าวตราขึ้นในช่วงเวลา สถานการณ์ เหตุผลและเจตนารมณ์ที่แตกต่างกัน นอกจากจะเกิดความซ้ำซ้อนแล้ว ยังมีความไม่สอดคล้องกันในหลายประการ ทั้งเกิดความสับสนและขัดแย้งในทางปฏิบัติของเจ้าหน้าที่และส่งผลต่อการวินิจฉัยคดีของศาล ผลของคำพิพากษาในหลายกรณี เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน นอกจากนั้นแล้วยังมีการใช้งบประมาณในการเพิ่มกำลังเจ้าหน้าที่ และทรัพยากรต่าง ๆ จำนวนมากเพื่อควบคุมและปราบปรามยาเสพติด อย่างไรก็ตามการดำเนินการแก้ไขปัญหายาเสพติดก็ยังไม่ประสบความสำเร็จในขณะที่ยาเสพติดกลับแพร่ระบาดอย่างรุนแรงมากยิ่งขึ้น⁴

การพิจารณาคดีและสืบพยานตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีอาญาเสพติด พ.ศ. 2550 บัญญัติไว้เป็นพิเศษให้สามารถสืบพยานโดยไม่มีตัวจำเลยได้ หากเข้าหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

1. ในคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด (พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522, พระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518, พระราชกำหนดป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ. 2533)
2. ซึ่งจำเลยมีนายความ
3. ถ้าปรากฏว่าจำเลยคนใด จงใจไม่มาศาลหรือหลบหนี
4. และมีความจำเป็น เพื่อมิให้พยานหลักฐานสูญหายหรือยากแก่การนำมาสืบในภายหลัง
5. ศาลเห็นเป็นการสมควร ก็ให้ศาลมีอำนาจสืบพยานหลักฐานโดยไม่มีตัวจำเลยได้
6. ต้องให้ทนายจำเลยถามค้าน และนำสืบหักล้างพยานหลักฐานนั้นได้

ข้อสังเกต

ก. เป็นอำนาจศาลเท่านั้นที่จะให้สืบพยานโดยไม่มีตัวจำเลยได้ ซึ่งพนักงานอัยการโจทก์ควรทำคำร้องขอ อ้างความจำเป็นให้สืบพยานโดยไม่มีตัวจำเลยเสีย หากจำเลยหลบหนี หรือศาลเห็นเองก็สั่งได้

ข. คดีที่มีจำเลยคนเดียวก็สามารถดำเนินการตามมาตรานี้ได้ รวมทั้งจำเลยหลายคน บางคนหลบหนีหรือจงใจไม่มาศาล ก็ดำเนินการสืบพยานลับหลังจำเลยที่ไม่มาได้

---

⁴ คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย, บันทึกความเห็นและข้อเสนอแนะ เรื่อง หลักการในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด, กม.คปก.(ก) ที่ 33/2558, น. 1.

ค. ถ้าทนายจำเลยของจำเลยคนหลบหนีขอถอนตัว และศาลก็อนุญาต ก็ต้องกลับไปใช้วิธีเดิม ให้แยกจำเลยที่มีตัวอยู่ แยกไปฟ้องเป็นคดีใหม่และสืบพยานตามปกติได้ ส่วนจำเลยที่หลบหนี ก็ออกหมายจับมาภายในอายุความ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 95 วรรคท้าย

พนักงานอัยการโจทก์จะขอสืบพยานโดยไม่มีตัวจำเลยได้ ตามหลักเกณฑ์ มาตรา 12 แต่จะนำไปใช้ในคดีเยาวชนและเด็กที่ฟ้องยังศาลเยาวชนและครอบครัวไม่ได้ ต้องห้ามตามมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัตินี้

การพิจารณาและสืบพยานโดยทั่วไปนั้นใช้หลักการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 172 การพิจารณาและการสืบพยานในศาล⁵ ให้ทำโดยเปิดเผยต่อหน้าจำเลย และถ้าจำเลยต้องขัง การส่งประเด็นไปสืบยังศาลอื่นในคดีที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกิน 10 ปี ก็ยังต้องส่งตัวจำเลยไปด้วย ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 230 (แก้ไขเพิ่มเติม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ฉบับที่ 28 พ.ศ. 2551) แต่ถ้าพิจารณาและสืบพยานโดยไม่มีตัวจำเลย จะกระทำได้อีกต่อเมื่อเข้าหลักเกณฑ์ตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2550 บัญญัติไว้เป็นพิเศษให้สามารถสืบพยานโดยไม่มีตัวจำเลยได้

3. หลักการพิจารณาโดยไม่มีตัวจำเลย

3.1 สหรัฐอเมริกา

ประเทศสหรัฐอเมริกามีการปกครองแบบสหพันธรัฐ (Federal Government) กล่าวคือมีระบบรัฐบาลคู่ ทำให้มีทั้งศาลรัฐบาลกลางและศาลมลรัฐ มีรัฐธรรมนูญและกฎหมายของรัฐบาลกลางและของแต่ละรัฐ แต่ละรัฐธรรมนูญและกฎหมายของแต่ละมลรัฐหรือกฎหมายของรัฐบาลกลางจะขัดต่อรัฐธรรมนูญของสหรัฐอเมริกาไม่ได้ ในส่วนของกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญานั้นมีรากฐานมาจากรัฐธรรมนูญของสหรัฐอเมริกา เนื่องจากศาลสูงของสหรัฐอเมริกาได้พัฒนากฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาโดยเน้นถึงความสำคัญของรัฐธรรมนูญสหรัฐอเมริกาในสิ่งที่เกี่ยวกับกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ดังนั้น กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาจึงถูกเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาแนวรัฐธรรมนูญ (Constitution Criminal Procedure)⁶

ระบบกฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกา มีวิธีพิจารณาความเบื้องต้น (Preliminary Judicial Procedure) เป็นระบบตรวจสอบก่อนคดีขึ้นสู่ศาล กล่าวคือ เมื่อตำรวจสอบสวนความผิดและจับกุมผู้กระทำความผิดแล้ว เจ้าหน้าที่ตำรวจจะทำบันทึกการจับกุม แต่ถ้าเป็นการกระทำความผิดตามกฎหมายของรัฐบาลกลาง ผู้ถูกจับจะถูกนำตัวไปพบผู้พิพากษาหรือเจ้าหน้าที่ในส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อแจ้งข้อกล่าวหา จากนั้น

⁵ สราวุธ เบญจกุล, “การพิจารณาคดีลับหลังจำเลยและการจำหน่ายคดีชั่วคราวของศาล,” ศาลยุติธรรมปริทัศน์, เล่ม 1, ปีที่ 7, น. 36(กรกฎาคม 2550).

⁶ วิสาร พันธนะ, “วิธีพิจารณาความอาญาในสหรัฐอเมริกา,” ดุลพินิจ, เล่ม 5, ปีที่ 25, น. 39-41(กันยายน-ตุลาคม 2521).

เจ้าหน้าที่ตำรวจจะต้องนำตัวผู้ถูกจับไปพบกับผู้พิพากษา (Magistrate) โดยเร็ว กระบวนการนี้เป็นการเปิดโอกาสให้ศาลเข้ามาตรวจสอบการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ที่เรียกว่า “Initial Appearance” และเรียกการไต่สวนของศาลว่า “Preliminary Examination” หรือเรียกว่า การไต่สวนมูลฟ้อง ซึ่งเป็นการต่อสู้กันระหว่างพนักงานอัยการและจำเลย โดยอัยการพยานหลักฐานในการพิสูจน์ข้อเท็จจริง และคู่ความทั้งสองฝ่ายสามารถซักถามหรือถามค้านพยานฝ่ายตรงข้ามได้ ในคดีที่เป็นคดีอุกฉกรรจ์ (Felony) ต้องเปิดโอกาสให้ศาลได้ไต่สวนมูลฟ้องของโจทก์ว่าคดีมีมูลที่จะฟ้องหรือไม่ ซึ่งเรียกระบบนี้ว่า “Preliminary Hearing” เมื่อไต่สวนมูลฟ้องแล้ว ศาลเห็นว่าคดีไม่มีเหตุอันควรสงสัยว่าผู้ต้องหากระทำความผิดจริง ศาลก็ยกข้อกล่าวหา แต่ถ้าศาลเห็นว่าคดีมีเหตุอันควรสงสัยว่า ผู้ต้องหากระทำความผิดจริงศาลก็รับคดีไว้พิจารณา โดยพนักงานอัยการจะยื่นฟ้องโดยวิธี Information ต่อ Superior Court ซึ่งในบางมลรัฐ คดีอุกฉกรรจ์จะต้องมีการผ่านการตรวจสอบโดยคณะลูกขุนใหญ่ก่อนที่จะรับฟ้องคดี⁷

เมื่อมีการฟ้องคดีต่อศาลแล้ว ศาลจะทำการพิจารณาคดีและสืบพยานคู่ความทั้งสองฝ่าย โดยหลักแล้วการพิจารณาคดีและการสืบพยานในคดีอาญาจะต้องกระทำต่อหน้าจำเลย ทั้งนี้เพื่อให้จำเลยมีสิทธิในการเผชิญหน้ากับพยานที่เป็นปรปักษ์ (Right to Confront Witness) ส่งผลให้จำเลยสามารถใช้สิทธิในการถามค้านพยานที่เป็นปรปักษ์ (Right of Cross-Examination) เพื่อค้นหาความจริงจากพยานนั้น และเป็นหลักประกันว่าจำเลยมีโอกาสอย่างเพียงพอในการที่จะพิสูจน์ความน่าเชื่อถือของพยานบุคคลนั้น รวมทั้งคณะลูกขุนสามารถค้นหาความจริงจากการเผชิญหน้าพยานและประเมินความน่าเชื่อถือและความถูกต้องของพยานได้ ซึ่งสิทธิของจำเลยในการเผชิญหน้านี้ เป็นสิทธิที่ได้รับรองในรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 6 (Sixth Amendment) ซึ่งบัญญัติในส่วนที่เกี่ยวข้องว่า “ในการดำเนินคดีอาญาทั้งปวง จำเลยจะต้องมี...สิทธิในการเผชิญหน้าต่อพยานที่เป็นปรปักษ์” และสิทธินี้ถือเป็นสิทธิที่มลรัฐต้องให้การรับรองด้วย เพราะถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการตามรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 14 (Fourteenth Amendment) ทั้งนี้เพื่อจะได้มีมาตรฐานเกี่ยวกับกระบวนการพิจารณาที่เหมือนกันในแต่ละรัฐ

การพิจารณาคดีอาญาจำเลยได้รับการรับรองสิทธิที่สำคัญประการหนึ่ง คือ สิทธิในการเผชิญหน้ากับพยาน ซึ่งเป็นสิทธิตามกฎหมายรัฐธรรมนูญ ตามที่บัญญัติไว้ใน The Sixth Amendment สิทธินี้เกิดขึ้นเมื่อมีการพิจารณา (Trial) ดังนั้น จำเลยจึงไม่ได้รับสิทธินี้ในขั้นก่อนการพิจารณา (Pre-trial proceeding) เช่น การไต่สวนมูลความผิดเบื้องต้น (Preliminary hearing) สิทธิในการเผชิญหน้ากับพยาน หมายถึง สิทธิของจำเลยที่ต้องอยู่ในห้องพิจารณาคดีที่มีการสืบพยาน (Right to be physically present in the courtroom during the course of the trial) แต่สิทธินี้อาจถูกสละได้บางกรณี เช่น จำเลยได้มาศาลเมื่อเริ่มต้นการพิจารณาแล้ว ต่อมาจำเลยจงใจหายไป ศาลอเมริกาส่วนมากถือว่าศาลมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีไปโดยถือว่าจำเลยสละสิทธินี้ (Taylor v. United States, 414 U.S. 17, 1973) หรือในกรณีที่จำเลยประพฤติดนไม่เรียบร้อยในศาล จนเป็น

---

⁷ ธิติพันธ์ ฉายบาง, การรับคดีอาญาขึ้นสู่การพิจารณาศาลสูงสุด : ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างสหรัฐอเมริกา ประเทศเยอรมนี และประเทศไทย, (ม.ป.ท: ม.ป.พ, 2546), น. 74 - 75.

การละเมิดอำนาจศาล ศาลอาจสั่งให้จำเลยออกไปนอกห้องพิจารณาได้ เพื่อรักษาความสงบในศาล สิทธินี้ยังรวมถึงการให้พยานโจทก์ระบุชื่อและที่อยู่ที่แท้จริงของพยานบุคคล จะเบิกความปิดบังความจริงหาได้ไม่ นอกจากนั้นยังรวมถึงสิทธิของจำเลยที่จะเผชิญหน้ากับพยานในห้องพิจารณา

3.2 ฝรั่งเศส

สาธารณรัฐฝรั่งเศสเป็นประเทศในกลุ่มซีวิลลอว์ การดำเนินคดีอาญาของสาธารณรัฐฝรั่งเศสจึงมีลักษณะเป็นระบบผสม กล่าวคือ พนักงานสอบสวนและอัยการทำหน้าที่เป็นผู้สืบสวนสอบสวนหาข้อเท็จจริง เมื่อทราบว่าผู้กระทำความผิดโดยจะมีการกล่าวหาหรือโดยวิธีใดก็ตาม โดยกฎหมายจะเปิดช่องให้เอกชนที่เป็นผู้เสียหายสามารถเริ่มคดีได้เอง แต่ในทุกคดีจะต้องมีอัยการในฐานะตัวแทนของสังคม รวมทั้ง ผู้พิพากษาศาลไต่สวน (Juridiction d' instruction) มีอำนาจค้นหาและรวบรวมพยานหลักฐานด้วยตนเอง นอกจากนี้ การวินิจฉัยเพื่อสั่งคดีของผู้พิพากษาศาลไต่สวนนั้น จะถือการพิจารณาจากเอกสารและการดำเนินการพิจารณาลับ ดังนั้น จะเห็นได้ว่าที่กล่าวมานี้จัดอยู่ในระบบไต่สวนแทบทั้งสิ้น ส่วนการพิจารณาคดีของศาลชั้นต้นตัดสินคดี (Juridiction de jugement) นั้น กฎหมายวางหลักทั่วไปให้ศาลใช้วิธีพิจารณาความในระบบกล่าวหา กล่าวคือ เปิดโอกาสให้จำเลยมีสิทธิเท่าเทียมกับโจทก์ในหารนำสืบพยานหลักฐานเพื่อต่อสู้ ข้อกล่าวหา และที่สำคัญคือ การพิจารณานั้นต้องกระทำโดยเปิดเผย (La Publicité)⁸ และกระทำต่อหน้าจำเลย เพื่อที่จะเป็นผู้ที่ต่อสู้คดีตามหลักในระบบกล่าวหา ซึ่งให้คู่ความต่อสู้กันทางพยานหลักฐานและให้ศาลวางตัวเป็นกลางนั่นเอง

การดำเนินคดีอาญาในสาธารณรัฐฝรั่งเศสจึงเป็นกรณีที่รัฐเป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินคดี ซึ่งเป็นลักษณะของระบบไต่สวน แต่การไต่สวนและค้นหาความจริงและรวบรวมพยานหลักฐานของผู้พิพากษาสอบสวนในฝรั่งเศส ก็ยังต้องอาศัยความร่วมมือและถูกตรวจสอบโดยองค์กรอัยการด้วย เพราะเมื่อผู้พิพากษาสรุปสำนวนการสอบสวนแล้ว ก็ต้องส่งสำนวนการสอบสวนให้พนักงานอัยการทำการฟ้องและดำเนินคดีไปตามระบบกล่าวหา ซึ่งระบบการดำเนินคดีอาญาในสาธารณรัฐฝรั่งเศสนั้น มีนักกฎหมายบางท่านเห็นว่าเป็นระบบที่นำวิธีปฏิบัติที่เอาผลดีของทั้งระบบกล่าวหาและระบบไต่สวนมารวมอยู่ด้วยกัน จึงมักมีผู้เรียกการดำเนินคดีอาญาระบบที่สามนี้ว่า การดำเนินคดีอาญาระบบผสม (Procédure Mixte หรือ Mixed System)⁹

การดำเนินคดีอาญาในสาธารณรัฐฝรั่งเศสนั้นแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอนใหญ่ ๆ คือ ขั้นตอนก่อนการฟ้องคดีอาญาและขั้นตอนหลังการฟ้องคดีอาญา ซึ่งการแบ่งการดำเนินคดีอาญาออกเป็น 2 ขั้นตอนดังกล่าวนี้ก็เพื่อมิให้ศาลเป็นผู้ที่ใช้อำนาจฝ่ายเดียวในการดำเนินคดีอาญาเช่นเดียวกับระบบไต่สวน ทั้งนี้ขั้นตอนก่อนฟ้องคดีอาญาจะมีองค์กรตำรวจสอบสวนและพนักงานอัยการทำหน้าที่เป็นผู้ค้นหาความจริง ส่วนขั้นตอนหลังการฟ้องคดีอาญาจะเป็นหน้าที่ขององค์กรศาล ในการทำหน้าที่ขององค์กรศาลนั้นมีข้อสังเกตว่า นอกจากจะมีผู้พิพากษาที่ทำหน้าที่พิจารณาและพิพากษาคดีแล้ว ยังมีผู้พิพากษาศาลไต่สวน (Juge d' instruction) ซึ่งจะทำหน้าที่

⁸ อุดม รัฐอมฤต, “การพิจารณาคดีโดยเปิดเผย : หลักและข้อยกเว้นตามกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาฝรั่งเศส,” วารสารนิติศาสตร์, ฉบับที่ 1, ปีที่ 20, น. 66 - 70 (มีนาคม 2533).

⁹ สมคิด ฌ นคร, “การพิจารณาคดีอาญาในฝรั่งเศส,” อุลพาท, เล่ม 5, ปีที่ 11, น. 5 (พฤษภาคม 2505).

ไต่สวนและ ยังมีอำนาจในการค้นหาและรวบรวมพยานหลักฐานด้วยตนเองสำหรับคดีที่มีข้อยุ่งยากซับซ้อน¹⁰ ตัวอย่างเช่น คดีอาญาอุกฉกรรจ์ (Crime) คดีอาญาอัตราโทษระดับกลาง (Délit) บางคดีที่มีความยุ่งยาก หรือคดีที่มีกฎหมายเฉพาะบัญญัติว่าต้องมีการไต่สวน เช่น ความผิดเกี่ยวกับการค้ากำไรเกินควร ความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงของรัฐ คดีที่ผู้กระทำความผิดเป็นผู้เยาว์ หรือคดีที่ไม่ทราบหรือไม่ปรากฏตัวผู้กระทำความผิด เป็นต้น¹¹ ซึ่งผู้พิพากษาที่ทำการสอบสวนนั้น เมื่อทำหน้าที่ในการสอบสวนคดีใดแล้วจะทำการนั่งพิจารณาในคดีเดียวกันนั้นอีกไม่ได้ซึ่งเป็นระบบที่ศาลทำการตรวจสอบกันเอง

ในกรณีที่จำเลยไม่ปรากฏตัวต่อศาลโดยไม่มีข้ออ้างอันมีเหตุผลสมควร และเป็นจำเลยในข้อหาที่มีโทษจำคุกตั้งแต่ 2 ปีขึ้นไป ศาลอาจเลื่อนการพิจารณาคดีออกไป โดยแสดงเหตุผลประกอบพร้อมทั้งออกหมายจับจำเลยให้ได้ตัวภายใน 24 ชั่วโมง และให้อัยการซักถามเพื่อหาพยานหลักฐานทันที อย่างไรก็ตาม ถ้าจับตัวจำเลยได้ไกลกว่า 200 กิโลเมตร จากศาลซึ่งออกหมายจับก็จับตัวจำเลยให้ได้ 24 ชั่วโมงเช่นกัน โดยต้องได้รับความยินยอมจากจำเลย โดยที่อัยการของศาลที่ออกหมายเรียก หรืออัยการของศาลที่อยู่ในพื้นที่ที่จับจำเลยต้องขอออกหมายก่อน ซึ่งในกรณีดังกล่าวอัยการจะซักถามหาพยานหลักฐาน พร้อมทั้งทำการบันทึกการไปศาลของจำเลย เพื่อผู้พิพากษาที่นั่งพิจารณาของศาลที่อยู่ในเขตการจับกุมออกคำสั่งการไต่สวนตัวจำเลย ซึ่งต้องไต่สวนไปไม่ช้ากว่า 5 วัน นับแต่มีการจับกุมตัวจำเลย จำเลยจะถูกส่งตัวไปคุมขังในคุกซึ่งใกล้กับสถานที่ที่ถูกจับมากที่สุดระหว่างการพิจารณาคดี

จำเลยต้องปรากฏตัวต่อศาลที่ออกหมายจับให้เร็วที่สุด อย่างช้าที่สุดไม่เกิน 3 วันที่จำเลยถูกนำตัวมาคุมขังในคุกระหว่างรอการพิจารณาคดี ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นศาลก็จะชี้ขาดเลย ถ้าจำเลยอยู่ในระหว่างมาตรการที่ถูกควบคุมตัวหรือกักขังก่อนการพิจารณาคดี จนกระทั่งมีการพิจารณาคดีนั้น (Code de Procédure Pénale, Article 410-1)

ในกรณีที่มีโทษปรับ หรือโทษจำคุกน้อยกว่า 2 ปี จำเลยอาจมีหนังสือแจ้งไปยังศาล ขอให้มีการพิจารณาคดีไปโดยไม่มีตัวจำเลยได้ และในกรณีนี้ศาลสามารถรับฟังคำของทนายจำเลยแทนได้ แต่ถ้าศาลเห็นว่าการพิจารณาคดีต่อหน้าจำเลยเป็นการจำเป็น หรือศาลเห็นสมควรว่าจำเลยอยู่ในคุกแล้ว ศาลสั่งให้จำเลยมายังศาลได้ หรือในกรณีที่จำเลยไม่ได้อยู่ในคุก ศาลก็อาจกำหนดวันให้จำเลยมาร่วมการพิจารณาคดี โดยให้อัยการออกหมายเรียกตัวจำเลยมาร่วมการพิจารณาคดีอีกครั้งและหากจำเลยไม่มาถือว่าจำเลยทำการประปักษ์ ศาลก็อาจสั่งให้พิจารณาคดีลับหลังจำเลยได้ (Code de Procédure Pénale, Article 411)

¹⁰ ณรงค์ ใจหาญ และคณะ, “รายงานการศึกษาวิจัยฉบับสมบูรณ์เรื่องสิทธิผู้ต้องหา จำเลย และผู้ต้องโทษในคดีอาญา,” น. 63(2540).

¹¹ กุมพล พลวัน, “ลักษณะทั่วไปของกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา,” วารสารอัยการ, ฉบับที่ 39, ปีที่ 4, น. 43(มีนาคม 2524).

5. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 บทสรุป

คดียาเสพติดมีลักษณะพิเศษแตกต่างจากการกระทำความผิดอาญาอื่น ๆ โดยทั่วไป เป็นอาชญากรรมที่มีบุคคลหลายฝ่ายเข้ามาเกี่ยวข้อง และมีความซับซ้อนของกระบวนการ เป็นเหตุให้ต้องมีการตราพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาความอาญา พ.ศ. 2550 มาบังคับใช้กับคดียาเสพติดเพื่อให้สอดคล้องต่อสภาพการณ์และข้อเท็จจริงที่ปรากฏทางสังคม แต่เนื่องจากกระบวนการที่นำมาใช้กับการพิจารณาคดียาเสพติดส่งผลกระทบต่อสิทธิของจำเลยในการพิจารณาคดีอยู่บ้าง

ปัญหาการพิจารณาและสืบพยานในกรณีที่จำเลยจงใจไม่มาศาลหรือหลบหนี และกรณีจำเลยมิได้จงใจไม่มาศาล พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาความอาญา พ.ศ. 2550 ได้บัญญัติให้ศาลสามารถสืบพยานโดยไม่มีตัวจำเลยได้ ซึ่งเป็นปัญหาที่สำคัญ เนื่องจากอาจมีผลกระทบต่อสิทธิของจำเลยในกรณีจำเลยมิได้จงใจไม่มาศาล ดังนี้

1. ปัญหาเกี่ยวกับสิทธิของจำเลยในการสืบพยาน

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 172 การพิจารณาและการสืบพยานในศาล ให้ทำโดยเปิดเผยต่อหน้าจำเลย แต่พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาความอาญา พ.ศ. 2550 มาตรา 12 บัญญัติไว้เป็นพิเศษให้สืบพยานได้โดยไม่มีตัวจำเลย หากเป็นกรณีในคดีที่เป็นความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ซึ่งจำเลยมีทนายความถ้าปรากฏว่าจำเลยคนใดจงใจไม่มาศาลหรือหลบหนี และมีความจำเป็นเพื่อมิให้พยานหลักฐานสูญหาย หรือยากแก่การนำมาสืบในภายหลัง ศาลเห็นเป็นการสมควรก็ให้ศาลมีอำนาจสืบพยานหลักฐานโดยไม่มีตัวจำเลยได้แต่ต้องให้ทนายจำเลยถามค้านและนำสืบหักล้างพยานหลักฐานนั้นได้

กรณีจำเลยจงใจไม่มาศาลหรือหลบหนี ถือว่าเป็นการสมควรและสมเหตุสมผล เนื่องจากจำเลยเจตนาสละการใช้สิทธิทางศาล เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของการบัญญัติพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาความอาญา พ.ศ. 2550 ซึ่งมุ่งเน้นการปราบปรามอาชญากรรมเป็นสำคัญ คู่คุ้มครองสิทธิของประชาชนและความปลอดภัยของสังคม การพิจารณาคดียาเสพติดเป็นไปอย่างรวดเร็ว นำตัวผู้กระทำความผิดมารับโทษทางอาญา และสามารถบังคับยึดทรัพย์จำเลยในคดียาเสพติด โดยที่ไม่จำเป็นต้องรอการจับกุมตัวจำเลยมาพิจารณา

แต่กรณีที่จำเลยมิได้มีเจตนาที่จะไม่มาศาล หรือมิได้จงใจหลบหนี อาจเกิดจากเหตุสุดวิสัย ถูกข่มขู่หรือบังคับให้เข้าร่วมกระบวนการพิจารณา หรือเพื่อให้การรับสารภาพ หรือกรณีอื่นใดอันมิอาจทราบได้ เมื่อมีความจำเป็นที่จะต้องสืบพยานโดยไม่มีตัวจำเลย และเพื่อมิให้พยานหลักฐานสูญหายหรือยากแก่การนำมาสืบในภายหลัง ซึ่งเป็นดุลพินิจของศาลเห็นเป็นการสมควรให้สืบพยานหลักฐานลับหลังจำเลยได้ กรณีดังกล่าวย่อมกระทบกระเทือนต่อสิทธิของจำเลยในการพิจารณาโดยเปิดเผยต่อหน้าจำเลย การเผชิญหน้าพยานและถามค้านพยานได้อย่างเต็มที่

การสืบพยานโดยไม่มีตัวจำเลยในมาตรานี้ได้กระทำเพื่อเป็นการลงโทษจำเลยที่หลบหนีหรือจงใจไม่มาศาล ดังนั้น ควรที่จะมีหลักเกณฑ์หรือกำหนดมาตรการคุ้มครองจำเลยที่มีเจตนาดังกล่าว ให้ได้รับ

การคุ้มครองโดยควรกำหนดหลักเกณฑ์ที่ให้โอกาสจำเลยในการนำพยานหลักฐานเข้าสืบว่าตนไม่ได้หลบหนีหรือจงใจไม่มาศาล และสามารถที่จะนำพยานหลักฐานเข้าสืบหักล้างพยานที่มีการสืบพยานโดยไม่มีตัวจำเลยได้อันเป็นการคุ้มครองสิทธิของจำเลยที่มีได้หลบหนี หรือจงใจไม่มาศาลให้ได้รับการคุ้มครองตามสิทธิการเผชิญหน้ากับพยานและการถามค้านพยาน

2. ปัญหาการรับฟังพยานหลักฐานที่สืบโดยไม่มีตัวจำเลย

การที่พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีอาญา พ.ศ. 2550 ได้บัญญัติให้ศาลรับฟังคำพยานที่สืบไว้ได้ในการพิจารณาพิพากษาคดี เมื่อมีการจับกุมตัวจำเลยได้ จำเลยได้หลบหนีไป หรือจำเลยจงใจไม่มาศาล และมีเหตุจำเป็นที่จะต้องสืบพยานโดยไม่มีตัวจำเลย ก็เพื่อเป็นการลงโทษจำเลย แม้ว่าจะเป็นการกระทบต่อสิทธิของจำเลยในการเผชิญหน้าพยานและถามค้านพยานก็ตาม แต่การสืบพยานล่วงหน้าโดยไม่มีตัวจำเลย ในกรณีนี้มีสาเหตุมาจากความผิดของจำเลยที่ได้หลบหนีและถือเป็นความสมัครใจของจำเลยที่จะสละสิทธิ ในการอยู่ร่วมกันในการสืบพยานล่วงหน้า และเผชิญหน้าพยาน การที่ศาลรับฟังพยานที่สืบไว้ล่วงหน้า ในกรณีเช่นนี้ จึงเป็นการสมเหตุสมผล คำพยานที่สืบไว้ล่วงหน้าจึงควรรับฟังเป็นพยานในชั้นพิจารณาตัดสินได้ โดยที่พยานผู้นั้นไม่ต้องมาเบิกความในชั้นพิจารณาอีก แต่คำเบิกความของพยานดังกล่าว ควรมีน้ำหนักน้อยและศาลจะต้องรับด้วยความระมัดระวัง ทั้งนี้ เพราะจำเลยไม่มีโอกาสซักค้านหรือหักล้างพยานหลักฐานนั้นเลย และในขณะที่พยานเบิกความ แม้จำเลยจะมีทนายความถามค้านพยานแทนจำเลย และทนายจำเลยถามค้านพยานนั้นให้แล้ว แต่ทนายความมิใช่ตัวจำเลย ซึ่งจะทราบพฤติการณ์แห่งคดีได้ตั้งเช่นที่จำเลยทราบ ดังนั้นแม้ว่าจำเลยจะมีทนายความก็มีใช้ว่าสิทธิของจำเลยจะไม่ได้รับการกระทบกระเทือนแต่อย่างใด และหาก ต่อมาได้ติดตามจับกุมตัวจำเลยมาศาลได้ จำเลยก็ได้ใช้สิทธินำพยานหลักฐานอื่นเข้ามาหักล้างทำลายน้ำหนักแก่พยานบุคคลที่สืบไว้ล่วงหน้าได้อย่างเต็มที่แล้ว ศาลก็ย่อมให้น้ำหนักแก่พยานบุคคลนั้นได้มากขึ้น

5.2 ข้อเสนอแนะ

ปัญหาอันเกิดจากการบังคับใช้กฎหมายฉบับนี้ ควรมีการแก้ไขเพิ่มเติมในพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีอาญา พ.ศ. 2550 ดังต่อไปนี้

ควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีอาญา พ.ศ. 2550 มาตรา 12 ดังนี้

1. ควรที่จะมีหลักเกณฑ์ในการให้สิทธิกับจำเลยที่มีได้มีเจตนาดังกล่าว ให้ได้รับความคุ้มครองโดยควรกำหนดหลักเกณฑ์ที่ให้โอกาสจำเลยในการนำพยานหลักฐานเข้าสืบว่าตนมิได้หลบหนีหรือจงใจไม่มาศาล และสามารถที่จะนำพยานหลักฐานเข้าสืบหักล้างพยานที่มีการสืบโดยไม่มีตัวจำเลยได้ อันเป็นการคุ้มครองสิทธิของจำเลยที่มีได้หลบหนีหรือจงใจไม่มาศาลให้ได้รับการคุ้มครองตามสิทธิการเผชิญหน้ากับพยานและการถามค้านพยาน โดยเพิ่มมาตรา 12 ดังนี้ “ในกรณีที่จำเลยนำพยานหลักฐานมาแสดงได้ว่าจำเลยมิได้หลบหนีหรือจงใจไม่มาศาล ในวันที่มีการสืบพยานโดยไม่มีตัวจำเลย ศาลมีอำนาจให้สืบพยานหลักฐานที่สืบโดยไม่มีตัวจำเลยนั้นใหม่ได้ แต่ถ้าในกรณีจำเป็นไม่อาจนำพยานหลักฐานมาสืบใหม่ได้ให้จำเลยมีสิทธิที่จะนำสืบหักล้างพยานหลักฐานที่สืบโดยไม่มีตัวจำเลยได้”

2. ควรแก้ไขเพิ่มเติม บทบัญญัติมาตรา 12 แห่งพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีอาญา พ.ศ. 2550 โดยเพิ่มเติมวรรคสองว่า “เมื่อได้ตัวจำเลยมาดำเนินกระบวนการพิจารณาคดี ศาลมีอำนาจนำพยานหลักฐานที่สืบโดยไม่มีตัวจำเลยมาเป็นพยานหลักฐานประกอบพยานอื่นในการพิพากษาลงโทษจำเลยได้
3. ควรกำหนดการใช้ดุลพินิจของศาลให้มีขอบเขตและวางหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนในการใช้อำนาจสืบพยานลับหลังจำเลย เนื่องจากการพิจารณาลับหลังจำเลยมีผลกระทบกระเทือนต่อสิทธิของจำเลยในกระบวนการพิจารณาคดี และเกิดข้อกังขาว่ากระบวนการพิจารณาคดีไม่สง่างาม

บรรณานุกรม

- กมล พลวัน. “ลักษณะทั่วไปของกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา.” วารสารอัยการ. ฉบับที่ 39. ปีที่ 4. น. 43 (มีนาคม 2524).
- กู่เกียรติ เมืองสง. “การพิจารณาคดีลับหลังจำเลย.” วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิตย์ คณะนิติศาสตร์ปริพนมยงค์ มหาลัษฏรูกิจบัณฑิตย์, 2550.
- คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย. บันทึกความเห็นและข้อเสนอแนะ เรื่อง หลักการในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด. กม.คปก.(ก) ที่ 33/2558. น. 1.
- คณิต ณ นคร. “พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา. (ฉบับที่ 15). พ.ศ. 2527.” วารสารนิติศาสตร์. ปีที่ 15. ฉบับที่ 4. (2528).
- ณรงค์ ใจหาญ และคณะ. “รายงานการศึกษาวิจัยฉบับสมบูรณ์เรื่องสิทธิผู้ต้องหา จำเลย และผู้ต้องโทษในคดีอาญา.” (กรุงเทพมหานคร : กองทุนพัฒนามากฎหมาย สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, 2540), น. 63.
- ณรงค์ ใจหาญ. หลักกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เล่ม 2. พิมพ์ครั้งที่ 3. (ม.ป.ท: ม.ป.พ, 2547), น. 102-103.
- วิสาร พันธนะ. “วิธีพิจารณาความอาญาในสหรัฐอเมริกา.” ตุลพาห. เล่ม 5. ปีที่ 25. น. 39-41 (กันยายน - ตุลาคม 2521).
- สมคิด ณ นคร. “การพิจารณาคดีอาญาในฝรั่งเศส.” ตุลพาห. เล่ม 5. ปีที่ 11. น. 5 (พฤษภาคม 2505).
- สรารุช เบญจกุล. “การพิจารณาคดีลับหลังจำเลยและการจำหน่ายคดีชั่วคราวของศาล.” ศาลยุติธรรมปริทัศน์. เล่ม 1. ปีที่ 7. น. 36 (กรกฎาคม 2550).
- อุดม รัฐอมฤต. “การพิจารณาคดีโดยเปิดเผย : หลักและข้อยกเว้นตามกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ฝรั่งเศส.” วารสารนิติศาสตร์. ฉบับที่ 1. ปีที่ 20. น. 66-70 (มีนาคม 2533).